

Οικονομικά - Εταιρικά Νέα

ΤΤε: Υφέση 5,8% το 2020 και ανάπτυξη 5,6% το 2021 στο βασικό σενάριο

Υποχώρηση του ΑΕΠ κατά 5,80% το 2020 και ανάπτυξη 5,60% και 3,70% αντίστοιχα το 2021 και το 2022 αναμένει η Τράπεζα της Ελλάδος, σύμφωνα με το βασικό σενάριο της για την πορεία της ελληνικής οικονομίας. Ο κεντρικός τραπεζίτης στην Έκθεση της Τράπεζας της Ελλάδος για τη Νομισματική Πολιτική 2019-2020 που κατέθεσε σήμερα στη Βουλή επισημείνει ότι «στις συνθήκες που έχουν διαμορφωθεί με την πανδημία και την αλλαγή του διεθνούς περιβάλλοντος, οι μακροοικονομικές προβλέψεις υποδεικνύουν σε μεγάλη αβεβαιότητα».

Για τον λόγο αυτό, υπογραμμίζει, η Τράπεζα της Ελλάδος έχει εκπονήσει ένα βασικό και δύο εναλλακτικά σενάρια, το ένα πιο ήπιο και το άλλο πιο δυσμενές σε σχέση με το βασικό σενάριο. Ειδικότερα, σύμφωνα με το βασικό σενάριο της Τράπεζας της Ελλάδος, η οικονομική δραστηριότητα εκτιμάται ότι θα υποχωρήσει σημαντικά το 2020, καταγράφοντας ρυθμό μεταβολής -5,8%.

Το 2021 η οικονομική δραστηριότητα εκτιμάται ότι θα ανακάμψει και θα αυξηθεί με ρυθμό 5,6%, ενώ το 2022 θα σημειώσει αύξηση 3,7%.

Σύμφωνα με το ήπιο σενάριο, το οποίο υποθέτει μια πιο σύντομη μεταβλητική περίοδο προς την κανονικότητα, το ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 4,4% το 2020 και θα αυξηθεί κατά 5,8% το 2021 και το 2022 αντίστοιχα. Σύμφωνα με το δυσμενές σενάριο, το οποίο συνδέεται με μια ενδεχόμενη ανακόπωση του κορονοϊού, οι συνέπειες της πανδημίας αναμένεται να είναι πιο έντονες και με μεγαλύτερη διάρκεια και η ανάκαμψη της οικονομίας θα είναι βραδύτερη: το ΑΕΠ εκτιμάται ότι θα μειωθεί κατά 9,4% το 2020, ενώ θα αυξηθεί κατά 5,7% το 2021 και 4,5% το 2022.

Η οικονομική δραστηριότητα Αναλυτικότερα, στην έκθεση της ΤΤε αναφέρονται τα εξής: Η Έκθεση υποβάλλεται σε μια περίοδο μεγάλης αβεβαιότητας και έντονων οικονομικών αναταράξεων. Η εξάπλωση του κορονοϊού (COVID-19) σε παγκόσμιο επίπεδο και στην Ελλάδα προς το τέλος του α' τμήνου του τρέχοντος έτους ανέτρεψε τις αναπτυξιακές προοπτικές της ελληνικής οικονομίας για το 2020, οι οποίες χαρακτηρίζονταν ως ευνοϊκές έως τότε. Η πανδημία και τα μέτρα που έλαβε η ελληνική κυβέρνηση, όπως και οι περισσότερες χώρες παγκοσμίως, προκειμένου να περιοριστούν οι υγειονομικές επιπτώσεις οδήγησαν σε σημαντική κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας το Μάρτιο και τον Απρίλιο του 2020.

Η συνολική επίπτωση της επιβολής των μέτρων κοινωνικής αποστασιοποίησης και της αναστολής της λειτουργίας πολλών κλάδων οικονομικής δραστηριότητας δεν είναι γνωστή ακόμη. Η συγκρότηση της πανδημίας στην Ελλάδα, η σταδιακή άρση των μέτρων περιορισμού που ξεκίνησε στις αρχές Μαΐου, τα εκπεκτικά δημοσιονομικά μέτρα που έχουν ληφθεί από την κυβέρνηση και οι εκτεταμένες δράσεις των ευρωπαϊκών θεσμών, που περιλαμβάνουν δημοσιονομικές, νομισματικές και ρυθμιστικές/εποπτικές παρεμβάσεις, αναμένεται να αμβλύνουν έως ένα βαθμό τις αρνητικές συνέπειες του κορονοϊού στην οικονομία το 2020 και να οδηγήσουν σε ανάκαμψη το 2021. Ιδιαίτερα θετική επίδραση στην επέκταση της ανάκαμψης θα έχει η υλοποίηση της πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το νέο μέσο ανάκαμψης ("Next Generation EU").

Το 2019, το ΑΕΠ αυξήθηκε με ρυθμό 1,9%, γύρω κυρίως στις εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών, λόγω της σημαντικής ανόδου των τουριστικών εσόδων και των εισαράξεων από τη ναυτιλία. Θετική συμβολή στην άνοδο του ΑΕΠ είχαν επίσης η ιδιωτική και η δημόσια κατανάλωση, καθώς και οι επενδύσεις. Ωστόσο, το α' τρίμηνο του τρέχοντος έτους το ΑΕΠ, εποχικά διορθωμένο και σε σταθερές τιμές 2010, παρουσίασε μείωση κατά 0,9% σε σχέση με την αντίστοιχη περίοδο του προηγούμενου έτους και κατά 1,6% σε σχέση με το δ' τρίμηνο του 2019.

Η αρνητική εκτίμηση κατά το α' τρίμηνο του 2020 σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019 οφείλεται κατά κύριο λόγο στην υποχώρηση της ιδιωτικής κατανάλωσης και των επενδύσεων. Αντίθετα, θετική ήταν η συμβολή της δημόσιας κατανάλωσης και των κυβερνών εξοχισμών.

Σύμφωνα με τους διαθέσιμους δείκτες προσδοκίων και οικονομικής συγκυρίας, η οικονομική δραστηριότητα αναμένεται να περιοριστεί σημαντικά το β' τρίμηνο, αλλά και στο σύνολο του έτους. Επιπλέον, η εκδήλωση της πανδημίας του κορονοϊού έκτακτο τη θετική πορεία των δημόσιων οικονομικών το 2019, λόγω της αναγκαίας λήψης έκτακτων δημοσιονομικών μέτρων για την ανασχεση των αρνητικών επιπτώσεων της υγειονομικής κρίσης στην οικονομική δραστηριότητα.

Παρά τις αρνητικές επιπτώσεις της πανδημίας στο χρηματοπιστωτικό τομέα, η συμπεριφορά των ελληνικών ομολόγων στο έκτακτο πρόγραμμα αγοράς τίτλων της ΕΚΤ ενισχύει την εμπιστοσύνη των αγορών προς την ελληνική οικονομία. Οι χρηματοπιστωτικές συνθήκες που επικράτησαν το 2019 ήταν ιδιαίτερα ευνοϊκές, αντανακλώντας και τις αναβαθμίσεις του αξιόλογου της ελληνικής οικονομίας, ενώ παρέμειναν διευκολυντικές και στις αγορές το 2020. Ωστόσο, η ραγδαία επίδραση των διεθνών χρηματοπιστωτικών συνθηκών από τα μέσα Φεβρουαρίου του 2020, λόγω των ενταγμένων ανησυχιών των επενδυτών για τις επιπτώσεις της πανδημίας, επέφερε αναπόφευκτα άνοδο των αποδόσεων των ελληνικών κρατικών, αλλά κυρίως των εταιρικών, ομολόγων και μεγάλη πτώση στις τιμές των μετοχών.

Μετά την ανακίνηση των μέτρων στήριξης από τις κεντρικές τράπεζες και τις κυβερνήσεις των αναπτυσσόμενων οικονομιών, οι επιπτώσεις της αναταραχής στις τιμές και τις αποδόσεις μετοχών και ομολόγων περιορίστηκαν. Η Ελλάδα έπωλεσθήκε από τις αποδόσεις που έλαβε η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (ΕΚΤ) για την αντιμετώπιση των επιπτώσεων από την πανδημία αναφορικά με τη χορήγηση παρέκκλισης (waiver) για τους τίτλους που εκδίδει το Ελληνικό Λημόσιο από τα κριτήρια επιλεξιμότητας του Ευρωσυστήματος:

- α) ως προς την αγορά τους στο έκτακτο λόγω πανδημίας πρόγραμμα αγοράς τίτλων της ΕΚΤ και
 - β) την αποδοχή τους ως εξασφαλίσεων για την παροχή ρευστότητας από το Ευρωσύστημα στις ελληνικές εμπορικές τράπεζες.
- Η στήριξη αυτή προς την Ελλάδα συνέβαλε ώστε να συνεχιστεί η επιτυχή πρόσβαση του Ελληνικού Λημοσίου στις αγορές κεφαλαίων, επιβεβαιώνοντας την εμπιστοσύνη των αγορών στην ελληνική οικονομία, παρά τις συνθήκες αυξημένης αβεβαιότητας σχετικά με τις επιπτώσεις της πανδημίας στην πραγματική οικονομία.

Πώς θα έλθει η ανάκαμψη Η ιδιωτική κατανάλωση, στο βασικό σενάριο, αναμένεται να μειωθεί το 2020, εξαιτίας της αύξησης του ποσοστού της ανεργίας και της επίδρασης του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος. Μεσοπρόθεσμα, και καθώς οι συνθήκες στην αγορά εργασίας θα βελτιώνονται, η ιδιωτική κατανάλωση αναμένεται ότι θα συμβάλει θετικά στην οικονομική δραστηριότητα. Οι επενδύσεις εκτιμάται ότι θα επηρεαστούν αρνητικά από την πανδημία, την αύξηση της αβεβαιότητας και την προσωρινή αναβολή επενδυτικών αποφάσεων, ενώ θα ενισχυθούν σημαντικά κατά την περίοδο 2021-2022, στηρίζόμενες τόσο στις ιδιωτικές προποθέσεις όσο και στις δημόσιες επενδύσεις.

Οι εξαγωγές αγαθών αναμένεται να μειωθούν το 2020, επηρεαζόμενες από την υποχώρηση της εξωτερικής ζήτησης, ως απόρροια της μεγάλης επίδρασης του διεθνούς περιβάλλοντος. Οι τουριστικές εισπράξεις αναμένεται να σημειώσουν πολύ μεγάλη μείωση το 2020, καθώς τα μέτρα περιορισμού της διασποράς του κορονοϊού πλήττουν ιδιαίτερα τους κλάδους εκείνους που σχετίζονται με την παροχή τουριστικών υπηρεσιών, ενώ αναμένεται και μείωση της ζήτησης για το τουριστικό προϊόν.

Οι ναυτιλιακές εισπράξεις θα επηρεαστούν αρνητικά από την κάμψη της παγκόσμιας οικονομίας και την υποχώρηση του διεθνούς εμπορίου. Οι εξαγωγές αγαθών και υπηρεσιών αναμένεται να αυξηθούν με υψηλούς ρυθμούς τα επόμενα δύο χρόνια σε συνάρτηση με την ανάκαμψη της εξωτερικής ζήτησης και τη βελτίωση της διαρθρωτικής ανταγωνιστικότητας. Τέλος, οι εισαγωγές θα ακολουθήσουν την πορεία της εγχώριας ζήτησης και των εξαγωγών καθ' όλη την περίοδο πρόβλεψης. Ο πληθωρισμός με βάση τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή εκτιμάται ότι θα καταγράφει αρνητικά εκτιμήματα ότι θα καταγράφει αρνητικά εκτιμήματα το 2020, κυρίως λόγω της πτωτικής πορείας των διεθνών τιμών του πετρελαίου αλλά και των υπηρεσιών, ενώ θα αυξηθεί ελαφρώς έως το τέλος της περιόδου πρόβλεψης. Ο πυρήνας του πληθωρισμού αναμένεται να κινηθεί σε επίπεδα κοντά στο μηδέν ή και οριακά κάτω από το μηδέν το τρέχον έτος, ενώ έως το 2022 εκτιμάται ότι θα σημειώσει θετικά, αλλά χαμηλά ρυθμικά.

Η δέσμη δημοσιονομικών μέτρων περιλαμβάνει προσωρινού χαρακτήρα στοχευμένες παρεμβάσεις, προκειμένου να περιοριστούν οι δυσμενείς επιπτώσεις της πανδημίας στην πραγματική οικονομία, χωρίς όμως να δημιουργηθούν μόνιμα προτογενή ελλείμματα που θα επηρέαζαν αρνητικά τη μεσοπρόθεσμη δυναμική του δημόσιου χρέους. Τα έκτακτα εκπεκτικά δημοσιονομικά μέτρα που ελήφθησαν για την ανασχεση των οικονομικών επιπτώσεων της πανδημίας του κορονοϊού, σε συνδυασμό με την κάμψη της οικονομικής δραστηριότητας και των δημοσίων εσόδων, αναμένεται να προκαλέσουν επίδραση στο προτογενές ελλείμμα της γενικής κυβέρνησης και του χρόνος έναντι των προβλεπόμενων του Προϋπολογισμού. Σύμφωνα με το βασικό σενάριο της Τράπεζας της Ελλάδος, το προτογενές αποτέλεσμα της γενικής κυβέρνησης εκτιμάται ότι θα διαμορφωθεί σε έλλειμμα 2,9% του ΑΕΠ το 2020, εξαιτίας της απότομης επίδρασης της οικονομικής δραστηριότητας, όπως προβλέπεται από την Τράπεζα της Ελλάδος, και των δημοσιονομικών παρεμβάσεων που είναι θεωρητήρι μεχρι το τέλος Μαΐου.

Κίνδυνοι και αβεβαιότητες Ο μεγαλύτερος κίνδυνος σχετίζεται με τυχόν ανακόπωση της πανδημίας του κορονοϊού. Επίσης, η αναμενόμενη αύξηση των μη εξημετωμένων δανείων ως απόρροια της προβλεπόμενης ύφεσης θα περιορίσει την παροχή χρηματοδότησης προς τις επιχειρήσεις και τα νοικοκυριά, καθυστερώντας την ανάκαμψη και της οικονομικής δραστηριότητας.

Οι παράγοντες αυτοί θα οδηγήσουν σε επιβράδυνση της ανάκαμψης, σε σημαντική επίδραση των δημοσιονομικών μεγεθών και σε εκ νέου αύξηση του ήδη πολύ υψηλού δημόσιου χρέους. Επιπλέον, μια επίδραση της προσωρινής κρίσης θα μπορούσε να έχει αρνητικές επιπτώσεις στον τουρισμό. Μια πιο θετική του αναμενόμενου έκβαση σχετίζεται με την ταχύτερη υλοποίηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και ιδιοτικοποίησης.

Οι κίνδυνοι που προέρχονται από το εξωτερικό περιβάλλον συνδέονται με μια πιο αδύναμη της αναμενόμενης ανάκαμψη της παγκόσμιας και της ευρωπαϊκής οικονομίας, λόγω μιας νέας έξαρσης της πανδημίας του κορονοϊού, καθώς και με μια επίδραση της χρηματοπιστωτικής κρίσης.

Το περιεχόμενο και ο χρόνος σύνταξης της συμφωνίας για τη μελλοντική σχέση του Ηνωμένου Βασιλείου με την Ευρωπαϊκή Ένωση συνιστούν μια επιπλέον αβεβαιότητα. Η ταχύτερη πρόοδος της υπηκοικής επιστήμης ως προς την αντιμετώπιση του κορονοϊού θα μείωνε την αβεβαιότητα και θα επέτρεπε την ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας.

Οι προοπτικές των τραπεζικών κλάδων Η πορεία ανάκαμψης της κεφαλαιακής των τραπεζών ανακινήθηκε από την πανδημία - Κεφαλαιακή επάρκεια και μεσοπρόθεσμα προκλήσεις. Οι τράπεζες εμφάνισαν κέρδη προ φόρων ύψους 18 εκ. ευρώ για το α' τρίμηνο του 2020, μειωμένα κατά 87% σε σύγκριση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2019.

Όσον αφορά την κεφαλαιακή επάρκεια, με στοιχεία Μαρτίου 2020, τόσο ο Δείκτης Κεφαλαιακή Επάρκεια Κοινών Μετοχών (Common Equity Tier 1 - CET1) όσο και ο Δείκτης Κεφαλαιακή Επάρκεια σε ενοποιημένη βάση παρέμειναν σε επίπεδα (14,5%) και 16,1% αντίστοιχα) υψηλότερα των ελαχίστων απαιτήσεων. Ενοσημοποιώντας την πλήρη επίδραση του Διεθνούς Προτύπου Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9 (ΔΠΧΑ 9), ο δείκτης CET1 διαμορφώνεται σε 12,1% και ο Δείκτης Κεφαλαιακή Επάρκεια σε 13,8%.

Ωστόσο, πάνω από το ήμισυ των κεφαλαίων των τραπεζών αντιστοιχεί σε αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση. Το ποσοστό της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης στα συνολικά κεφάλαια των τραπεζών εκτιμάται ότι θα αυξηθεί στο πλαίσιο της υφιστάμενης στρατηγικής για τη μείωση των μη εξημετωμένων δανείων.

Σύμφωνα με τα προσωρινά εμπορικά στοιχεία Μαρτίου 2020, τα μη εξημετωμένα δάνεια (ΜΕΑ) διαμορφώθηκαν σε 60,9 δισ. ευρώ, μειωμένα κατά 7,6 δισ. ευρώ (ή 11,1%) συγκριτικά με το τέλος Δεκεμβρίου του 2019 και κατά 46,3 δισ. ευρώ έναντι του Μαρτίου του 2016, οπότε είχε καταγραφεί και το υψηλότερο επίπεδο ΜΕΑ.

Συνέχεια...

Ο λόγος των ΜΕΑ προς το σύνολο των δανείων παρέμεινε το Μάρτιο του 2020 σε υψηλό επίπεδο (37,4%), εντούτοις μειώθηκε για πρώτη φορά μετά από αρκετά έτη σε επίπεδα κάτω του 40% σε ατομική βάση.

Το ποσοστό κάλυψης ΜΕΑ από προβλέψεις παρέμεινε σχεδόν σταθερό στο 43,6%. Εκτιμάται ότι ο εν λόγω δείκτης είναι χαμηλότερος από ό,τι θα αναμενόταν για ένα τραπεζικό κλάδο με σημαντικά προβλήματα ποιότητας ενεργητικού.

Οι εξελίξεις στο μέγεθος της πανδημίας άλλαξαν τις συνθήκες, με αποτέλεσμα οι τράπεζες να έχουν αναθεωρήσει τα σχέδια υλοποίησης τιτλοποιήσεων σε σχέση με το χρονικό ορίζοντα και την περίμετρο δανείων, γεγονός που θα καθυστερήσει την περαιτέρω αποκλιμάκωση του υψηλού αποθέματος των ΜΕΑ.

Ταυτόχρονα, παρά τα θετικά μέτρα που έχουν ληφθεί από την πολιτεία και τις τράπεζες, αναμένεται εισροή νέων ΜΕΑ, ιδίως από τις αρχές του επόμενου έτους. Το ύψος της νέας γενιάς ΜΕΑ θα εξαρτηθεί από το μέγεθος της ύφεσης και την αύξηση της ανεργίας το τρέχον έτος, καθώς και την επακόλουθη ανάκαμψη.

Προκλήσεις

Η πανδημία του κορονοϊού αναμένεται να επιδεινώσει σημαντικά κάποια από τα προβλήματα (το υψηλό δημόσιο χρέος, το υψηλό ποσοστό ανεργίας, το υψηλό ποσοστό των μη εξυπηρετούμενων δανείων και το μεγάλο επενδυτικό κενό) που κληροδότησε στην Ελλάδα η κρίση χρέους της δεκαετίας του 2010.

Τα προβλήματα αυτά προστίθενται στις προκλήσεις που αντιμετώπιζε ήδη η ελληνική οικονομία και οι οποίες περιρίζουν τις μακροπρόθεσμες προοπτικές της: τη χαμηλή διαρθρωτική ανταγωνιστικότητα, τον αργό ψηφιακό μετασχηματισμό της οικονομίας, το υψηλό επίπεδο φοροδιαφυγής, τη φυγή ανθρώπινου δυναμικού υψηλής εξειδίκευσης στο εξωτερικό, την κλιματική αλλαγή και το κόστος μετάβασης σε πιο καθαρές μορφές ενέργειας, τη μεταναστευτική-προσφυγική κρίση, την προβλεπόμενη δημογραφική επιδείνωση λόγω της γήρασης του πληθυσμού και τη μεγάλη αρνητική καθαρή διεθνή επενδυτική θέση της Ελλάδος.

Για την επιτυχή αντιμετώπιση των προκλήσεων και την επαναφορά της οικονομίας στην αναπτυξιακή τροχιά των τελευταίων ετών, κρίσιμες θεωρούνται, σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα, οι εξής πρωτοβουλίες:

(α) Η αποτελεσματική και ευρεία αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων ευρωπαϊκών χρηματοδοτικών εργαλείων και των εθνικών δημοσιονομικών πόρων ώστε να μεγιστοποιηθεί η επίδρασή τους στην οικονομική δραστηριότητα και να ελαχιστοποιηθεί το δημοσιονομικό κόστος.

(β) Η συνέχιση της παροχής άμεσων ενισχύσεων και φορολογικών και ασφαλιστικών διευκολύνσεων σε επιχειρήσεις και κλάδους που επλήγησαν περισσότερο από την κρίση, προκειμένου οι επιπτώσεις της κρίσης να μην καταστούν μόνιμες.

(γ) Η ενίσχυση του δημόσιου συστήματος υγείας και της πολιτικής προστασίας, προκειμένου να αντιμετωπιστεί το ενδεχόμενο αναζωπύρωσης της υγειονομικής κρίσης.

(δ) Η ταχεία ανάπτυξη, σε συνδυασμό βέβαια με την προστασία της δημόσιας υγείας, της οικονομικής δραστηριότητας – και ιδιαίτερα της τουριστικής, η εξέλιξη της οποίας δεν συνδέεται μόνο με τις ενέργειες της κυβέρνησης, αλλά και με εξωτερικούς παράγοντες.

Μεσοπρόθεσμα, θα πρέπει να αναληφθούν πρόσθετες πρωτοβουλίες με στόχο:

• Να αποκατασταθεί η δημοσιονομική σταθερότητα και να μετριαστεί η επίπτωση της έκτακτων μέτρων αντιμετώπισης της πανδημίας στη βιωσιμότητα του δημόσιου χρέους. Παράλληλα, θα πρέπει να διατηρηθεί το υψηλό ταμειακό απόθεμα της γενικής κυβέρνησης ώστε να μη διαταραχθεί η ικανότητα αναχρηματοδότησης των μεσομακροπρόθεσμων δανειακών αναγκών του Ελληνικού Λημοσίου και να αποφευχθεί μια πιθανή αύξηση του κινδύνου αναχρηματοδότησης του δημόσιου χρέους στις αγορές κεφαλαίων.

• Να στηριχθούν οι τράπεζες ώστε να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις του αύριο, που αφορούν την ψηφιακή τεχνολογία και, κυρίως, τη χρηματοδότηση δυναμικών κλάδων και επιχειρήσεων. Αυτό απαιτεί, κατά προτεραιότητα, την άμεση αντιμετώπιση του προβλήματος των μη εξυπηρετούμενων δανείων και της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης (DTC). Είναι επιτακτική ανάγκη σύντομα να υλοποιηθούν λύσεις για την αντιμετώπιση όχι μόνο του υψηλού υφιστάμενου υπολοίπου των ΜΕΑ, αλλά και την πολύ πιθανή καταγραφή και νέων ΜΕΑ λόγω της επίπτωσης της πανδημίας. Μια τέτοια λύση είναι η δημιουργία εταιρίας διαχείρισης προβληματικών στοιχείων ενεργητικού (Asset Management Company), η οποία θα λειτουργεί συμπληρωματικά προς το σχέδιο “Ηρακλής”, θα αναλάβει τη διάθεση μέρους των ΜΕΑ, ενώ θα αντιμετωπίζει και το πρόβλημα της αναβαλλόμενης φορολογικής απαίτησης. Η Τράπεζα της Ελλάδος επεξεργάζεται ένα σχέδιο προς αυτή την κατεύθυνση.

• Να τονωθεί η δημόσια και ιδιωτική επενδυτική δραστηριότητα με αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων. Προς το σκοπό αυτό θα πρέπει να ενισχυθούν οι δημόσιες επενδύσεις για την αναβάθμιση των δημόσιων υποδομών, να στηριχθούν οι επενδυτικές πρωτοβουλίες με υψηλή προστιθέμενη αξία, αλλά και να προσαρμοστεί το πρόγραμμα των ιδιωτικοποιήσεων στις νέες, μετά την πανδημία, συνθήκες. Ταυτόχρονα, οι συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) για την ενίσχυση των υποδομών, ειδικότερα στον τομέα της ψηφιακής υγείας και εκπαίδευσης, αποκτούν ενδεχομένως νέο περιεχόμενο μετά την εμπειρία της πανδημίας.

• Να διαφυλαχθεί η κυβερνητική δέσμευση και αξιοπιστία ως προς την εφαρμογή του μεταρρυθμιστικού προγράμματος. Έμφαση θα πρέπει να δοθεί στην ολοκλήρωση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων με ισχυρά πολλαπλασιαστικά οφέλη στην οικονομική δραστηριότητα και στην ενίσχυση του δυναμικού προϊόντος. Προς αυτή την κατεύθυνση θα μπορούσαν να συμβάλουν δράσεις σχετικές με: (α) τη στοχευμένη μείωση της φορολογίας και ιδιαίτερα των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης, (β) την αντιμετώπιση της φοροδιαφυγής, (γ) τη βελτίωση της ποιότητας της διακυβέρνησης στο δημόσιο και στον ιδιωτικό τομέα, (δ) την αναβάθμιση των συστημάτων υγείας και εκπαίδευσης και (ε) τον εξορθολογισμό των δημόσιων δαπανών με ανακατανομή πόρων σε αναπτυξιακές δράσεις.

• Να ενισχυθεί η μετάβαση σε ένα βιώσιμο πρότυπο οικονομικής ανάπτυξης, αξιοποιώντας τους πόρους του νέου μέσου ανάκαμψης “Next Generation EU”.

Το πρότυπο αυτό θα ανταποκρίνεται στις προκλήσεις του ψηφιακού μετασχηματισμού, θα ενσωματώνει τις αρχές της πράσινης και κυκλικής οικονομίας και θα βασίζεται στη συνεχή επένδυση στο ανθρώπινο κεφάλαιο.

Αυτό προϋποθέτει την αποφασιστική και ταχεία εφαρμογή μεταρρυθμίσεων που αφορούν μεταξύ άλλων την αποτελεσματικότερη λειτουργία και τη μείωση της γραφειοκρατίας στο δημόσιο τομέα, ιδιαίτερα στους τομείς της υγείας, της παιδείας, της απασχόλησης και της απονομής δικαιοσύνης και της ψηφιακής διακυβέρνησης.

Επίσης, απαιτείται η υιοθέτηση πολιτικών που ενθαρρύνουν την έρευνα και την καινοτομία, διευκολύνουν τη διάχυση της τεχνολογίας, ενισχύουν την επιχειρηματικότητα και προωθούν τον ψηφιακό μετασχηματισμό της δημόσιας διοίκησης.

Επισημαίνεται ότι, κατά τη διάρκεια της εφαρμογής των μέτρων περιορισμού λόγω του κορονοϊού, έγιναν ψηφιακά άλματα, όπως η ηλεκτρονική συνταγογράφηση και η ηλεκτρονική εξυπηρέτηση των πολιτών, που ταχύτατα εφαρμόστηκαν από τις δημόσιες υπηρεσίες, αλλά και η εκτεταμένη τηλεργασία στον ιδιωτικό και το δημόσιο τομέα.

• Να αποφευχθεί μια μόνιμη αύξηση της ανεργίας. Για τη στήριξη της αγοράς εργασίας και των επιχειρήσεων θα χρειαστούν πρόσθετες ενεργητικές πολιτικές, με αξιοποίηση του μηχανισμού ενίσχυσης της απασχόλησης ΣΥΝ-ΕΡΓΑΣΙΑ, ώστε να στηριχθούν οι κλάδοι που επηρεάστηκαν περισσότερο μέσω της παροχής κινήτρων στις επιχειρήσεις για τη διατήρηση των θέσεων εργασίας και την ενίσχυση του εισοδήματος των εργαζομένων. Παράλληλα, πρέπει να συνεχιστούν τα μέτρα προστασίας των ανέργων, ιδίως των μακροχρόνια ανέργων.

Οι κυβερνητικές πρωτοβουλίες

Με το ξέσπασμα της πανδημίας, η κυβέρνηση έλαβε, χωρίς καθυστέρηση, μέτρα περιορισμού των δραστηριοτήτων της οικονομικής και κοινωνικής ζωής με αποτέλεσμα, έως τώρα, οι υγειονομικές επιπτώσεις να είναι συγκριτικά μικρές. Η επιτυχή διαχείριση της υγειονομικής κρίσης ενίσχυσε την εμπιστοσύνη των πολιτών προς το κράτος και ανέδειξε τη σημασία τόσο της ατομικής όσο και της συλλογικής ευθύνης στην οργάνωση και λειτουργία της κοινωνίας και της οικονομίας.

Τα μέτρα περιορισμού, παρότι συμβάλλουν στη διατήρηση της υγείας του πληθυσμού, έχουν υψηλό οικονομικό κόστος βραχυπρόθεσμα. Τα δημοσιονομικά μέτρα που ελήφθησαν από την κυβέρνηση για τη στήριξη της οικονομίας και οι εκτεταμένες δράσεις της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της ΕΚΤ και των λοιπών ευρωπαϊκών θεσμικών οργάνων αναμένεται να αντισταθμίσουν, έως ένα βαθμό, τις αρνητικές επιπτώσεις του κορονοϊού στην ανάπτυξη και την απασχόληση το 2020 και να οδηγήσουν σε ανάκαμψη της οικονομίας το 2021.

Για να αντιμετωπιστούν όμως οι υπάρχουσες και μελλοντικές προκλήσεις, θα πρέπει, επενδύοντας στη νέα σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ κράτους και πολιτών, να συνεχιστεί η υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων που έχει ανάγκη η χώρα.

Παράλληλα, θα πρέπει να διασφαλιστεί, μεσοπρόθεσμα, η διατήρηση υγιούς δημοσιονομικής θέσης με πρωτογενές πλεόνασμα της γενικής κυβέρνησης, προκειμένου να αποτραπεί η αύξηση του κόστους αναχρηματοδότησης του δημόσιου χρέους στις αγορές κεφαλαίων και να διαφυλαχθεί η βιωσιμότητά του.

Εν κατακλείδι, η υγειονομική κρίση, παρά τις ιδιαίτερα αρνητικές επιπτώσεις της για την κοινωνία και την οικονομία, αποτελεί μια αξιοσημείωτη ευκαιρία για να προωθηθούν οι απαραίτητες μεταρρυθμίσεις ώστε η Ελλάδα να προχωρήσει προς τη νέα ψηφιακή εποχή, αντιμετωπίζοντας παράλληλα και τις προκλήσεις της κλιματικής αλλαγής.

Ταυτόχρονα, η πρόσφατη κρίση (όπως και η κρίση χρέους που οδήγησε σε σημαντικές αλλαγές, για παράδειγμα στη δημιουργία του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας και του Ενιαίου Εποπτικού Μηχανισμού) είναι μια ευκαιρία για να πραγματοποιήσει η Ευρώπη ακόμη ένα σημαντικό βήμα προς την οικονομική ολοκλήρωση.

Οι έξι άξονες του σχεδίου αξιοποίησης των 32 δισ. ευρώ

Ενώ στη Γερμανία η καγκελάρια Άγκελα Μέρκελ εξαντλεί τη διαπραγματευτική δύναμή της για να επιτύχει έναν δύσκολο συμβιβασμό μεταξύ πολλών διαφωνούντων στο φιλόδοξο σχέδιο Next Generation EU, στην Ελλάδα το επιτελείο του πρωθυπουργού διαμορφώνει ήδη το πλαίσιο για την αξιοποίηση των 32 δισ. που προσδοκείται ότι θα κατανεμηθούν τελικά στη χώρα μας.

Όπως αναφέρει η Καθημερινή, το πλαίσιο βασίζεται, σύμφωνα με πληροφορίες, σε 6 κατευθύνσεις, για την εξειδίκευση των οποίων θα δημιουργηθούν αντίστοιχες υποομάδες:

1. Περιφερειακή ανάπτυξη.
2. Ψηφιακός μετασχηματισμός.
3. Πράσινη ανάπτυξη.
4. Ενίσχυση υποδομών.
5. Απασχόληση και κοινωνική συνοχή.
6. Εξυπνη επιχειρηματικότητα που αφορά κυρίως την καινοτομία στην παραγωγή.

Η άσκηση θα είναι σύνθετη, καθώς το πρόγραμμα που θα συνταχθεί και θα υποβληθεί προς έγκριση στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρέπει να συνδυάζεται και να μην αλληλοεπικαλύπτεται με το νέο ΕΣΠΑ (από το οποίο υπολογίζεται ότι θα εισρεύσουν άλλα 19 δισ. ευρώ). Πάνω απ' όλα, βεβαίως, πρέπει να καλύπτει ουσιαστικές ανάγκες για την ανάκαμψη της χώρας και να συγκεντρώνει τις προϋποθέσεις να υλοποιηθεί, κάτι που κανονικά πρέπει να αφήνει ξάγρυπνους όσους το σχεδιάζουν στην προεδρία της κυβέρνησης και στην Επιτροπή Πισσαρίδη. Κι αυτό γιατί στο παρελθόν, τα μεγάλα σχέδια που αποτυπώνονταν στα χαρτιά κατέληγαν σε χαμηλή απορροφητικότητα και άρον άρον ανασχεδιασμούς και κατασπατάληση των διαθέσιμων πόρων του ΕΣΠΑ.

Η ιδέα που κερδίζει έδαφος στο πλαίσιο αυτό είναι να ξεκινάει το πρόγραμμα δίνοντας μεγαλύτερη έμφαση στη χρηματοδότηση μεταρρυθμίσεων, φορολογικών ελαφρύνσεων και άλλων και να μεταθέτει προς το τέλος του τα μεγάλα έργα υποδομής, που χρειάζονται χρόνο ωρίμανσης. «Θα υποβάλουμε ένα τριετές σχέδιο. Δεν θα είναι άλλο ένα ΕΣΠΑ. Θα περιλαμβάνει σημαντικά έργα υποδομής, αλλά θέλουμε να αφορά και μεταρρυθμίσεις, τις οποίες σκοπεύαμε να εφαρμόσουμε, αλλά ο κορωνοϊός μάς στέρησε τα δημοσιονομικά περιθώρια», αναφέρει πηγή που συμμετέχει στον σχεδιασμό. Συγκεκριμένα, η πηγή σημειώνει ότι η κυβέρνηση θα επιδιώξει να εντάξει στο πρόγραμμα τη μείωση των ασφαλιστικών εισφορών (που ως γνωστόν περιορίστηκε επί του παρόντος στο 0,9%, ενώ ο στόχος είναι να φτάσει το 5% στην τετραετία), την προώθηση της ασφαλιστικής μεταρρύθμισης (δεύτερος κεφαλαιοποιητικός πυλώνας), τη μείωση της εισφοράς αλληλεγγύης, τη μείωση της φορολογίας στην παραγωγή, στις εξαγωγές και στην ενέργεια και γενικά σε όσες επιβαρύνουν την παραγωγική οικονομία. Επίσης, τα σχέδιά της περιλαμβάνουν παρεμβάσεις για τον περιορισμό της παρακοινωνίας, μέσω π.χ. ψηφιοποίησης των συναλλαγών, καθώς επίσης μεταρρύθμιση του φαρμακευτικού τομέα, που θα εξορθολογίζει τη φαρμακευτική δαπάνη αλλά και θα ενισχύει τη φαρμακευτική παραγωγή στη χώρα.

Το Ταμείο Ανάκαμψης, έτσι όπως έχει περιγραφεί από την Κομισιόν, δίνει τη δυνατότητα να χρηματοδοτούνται «δημόσιες επενδύσεις και μεταρρυθμίσεις», αν και δεν είναι σαφές πώς θα μεταφραστεί η έννοια των μεταρρυθμίσεων.

Στην κυβέρνηση θεωρούν ότι από τη στιγμή που δεν θα ξοδευτούν τα κονδύλια του προγράμματος σε επιδοματικού χαρακτήρα παρεμβάσεις, δεν θα υπάρξει πρόβλημα. Αντιθέτως, υποστηρίζουν, οι μεταρρυθμίσεις που θέλει να χρηματοδοτήσει η κυβέρνηση είναι συμβατές με το μεταμνημονιακό πρόγραμμα ενισχυμένης εποπτείας της χώρας, το οποίο θα αποτελέσει, πιθανώς, την πυξίδα της Κομισιόν για τις εκταμιεύσεις. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την πρότασή της, θα υπάρχουν «ορόσημα και στόχοι» που θα συμφωνήσει η Ελλάδα, όπως και οι υπόλοιπες χώρες, μαζί της. Τα ορόσημα αυτά πρέπει να είναι συνεπή με τις «συστάσεις» που απευθύνονται, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, σε κάθε χώρα και στην περίπτωση της Ελλάδας εμπεριέχουν τις κατευθύνσεις της ενισχυμένης εποπτείας.

Ο στόχος της κυβέρνησης είναι να καταθέσει το Ζετέζ πρόγραμμα έως τις 15 Οκτωβρίου, ώστε να υπάρχει επαρκής χρόνος για τη διαπραγμάτευση με την Κομισιόν.

Η Επιτροπή Σοφών και η κρίσιμη Σύνοδος Κορυφής του Ιουλίου

Η Επιτροπή Σοφών, υπό την προεδρία του νομπελίστα οικονομολόγου Χριστόφορου Πισσαρίδη και με αναπληρωτή πρόεδρο τον καθηγητή και γενικό διευθυντή του IOBE Νίκο Βέττα, και μέλη με συντονιστικό ρόλο τους καθηγητές Δημήτρη Βαγιανό και Κωνσταντίνο Μεγίρη, θα υποβάλει έως τις 5-7 Ιουλίου ένα πρώτο κείμενο στρατηγικών κατευθύνσεων. Στη συνέχεια, θα το εξειδικεύσει έως τις αρχές Σεπτεμβρίου, χωρίς να φτάσει σε επιχειρησιακό επίπεδο. Παράλληλα, θα λειτουργούν οι 6 υποομάδες που προαναφέρθηκαν δίπλα, με τη συνδρομή των υπουργείων. Συντονιστικό ρόλο εξετάζεται να έχει μια εκτελεστική γραμματεία που θα συσταθεί στην προεδρία της κυβέρνησης, με συμμετοχή μελών της προεδρίας και των υπουργείων Οικονομικών και Ανάπτυξης. Αυτή τη στιγμή δραστηριοποιούνται μεταξύ άλλων ο υφυπουργός παρά τω Πρωθυπουργώ Ακης Σκέρτσος, ο επικεφαλής του οικονομικού Γραφείου του Πρωθυπουργού Αλέξης Πατέλης και ο πρόεδρος του Συμβουλίου Οικονομικών Εμπειρογνομών Μιχάλης Αργυρού.

Πριν ξεδιπλωθούν τα σχέδια, βεβαίως, το επόμενο ορόσημο είναι η Σύνοδος Κορυφής στις 17-18 Ιουλίου. Αν δεν υπάρξει συμφωνία εκεί, δεν αποκλείεται μια νέα σύνοδος τον ίδιο μήνα. Όπως λέγεται, αν η απόφαση μετατεθεί για μετά το καλοκαίρι, οι αγορές δεν θα αντιδράσουν καλά.

Επισφαλής η πρόβλεψη των μεγεθών του 2021

Αν ο προϋπολογισμός του 2020 πέρασε από πρόβλεψη για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ σε πρωτογενές έλλειμμα 3%-3,5% του ΑΕΠ (σύμφωνα με τις τελευταίες εκτιμήσεις του υπουργείου Οικονομικών), αυτός του 2021 είναι ακόμη στον αέρα.

Στο υπουργείο Οικονομικών εκτιμούν ότι μπορεί να κλείσει κοντά σε μηδενικό πρωτογενές αποτέλεσμα (ελαφρώς ελλειμματικός ή ελαφρώς πλεονασματικός, σύμφωνα με δύο εκδοχές), αλλά ακόμη τίποτα δεν είναι ξεκάθαρο. Ο αρμόδιος υφυπουργός Δημοσιονομικής Πολιτικής Θόδωρος Σκυλακάκης δεν κρύβει ότι διαχειρίζεται τη δυσκολότερη δημοσιονομική άσκηση των τελευταίων χρόνων, καθώς δεν βασίζεται σε καμία σχεδόν σταθερά.

Τα καλά νέα είναι ότι ο προϋπολογισμός του 2021 θα δεχθεί πιθανότατα μια ισχυρή τονωτική ένεση από το Ταμείο Ανάκαμψης, που θα εγκριθεί, αργά ή γρήγορα, σε ευρωπαϊκό επίπεδο και από το οποίο η Ελλάδα θα εισπράξει, καλώς εχόντων των πραγμάτων, 32 δισ. ευρώ. Το ερώτημα είναι τι μέρος από αυτό το ποσό θα μπορέσει να εισπράξει το 2021. Στο Γενικό Λογιστήριο εκτιμούν ότι θα μπουκ στην οικονομία 5 δισ. ευρώ, δηλαδή 2,8 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ. Οι αναλυτές μεγάλης τράπεζας εκτιμούν ότι το ποσό θα είναι μικρότερο, περίπου 2,8 δισ. ευρώ, που αντιστοιχεί σε 1,5 ποσοστιαία μονάδα του ΑΕΠ.

Συνέχεια...

Μια μικρή καθυστέρηση στην απορρόφηση, άλλωστε, αλλάζει δραματικά την εικόνα. Με τους υπολογισμούς του υπουργείου Οικονομικών, αν χαθεί ένα τρίμηνο, το ΑΕΠ θα είναι αυτομάτως 1,5 δισ. ευρώ μικρότερο. Η όποια διαφοροποίηση του ΑΕΠ προφανώς επηρεάζει τα δημοσιονομικά μεγέθη και τους στόχους, που υπολογίζονται ως ποσοστό του ΑΕΠ. Προς το παρόν, όμως, στην κυβέρνηση δεν μπορούν να εκτιμήσουν με ακρίβεια ούτε καν την ύφεση του 2020. Οι τελευταίες εκτιμήσεις του οικονομικού επιτελείου την τοποθετούν, σύμφωνα με πληροφορίες, στο 6%-6,5% (έναντι 4,7% έως 7,9% του Προγράμματος Σταθερότητας), αλλά και πάλι ο τουρισμός δεν έχει δείξει ακόμη τα δόντια του και οι προβλέψεις είναι ως εκ τούτου αβέβαιες.

Ακόμη μεγαλύτερη εστία αβεβαιότητας θεωρούν, εξάλλου, στο Γενικό Λογιστήριο τη διοχέτευση της ρευστότητας 7 δισ. ευρώ από τις τράπεζες, με εγγύηση του ελληνικού Δημοσίου, στην πραγματική οικονομία. Η ανησυχία είναι ότι τα ποσά θα κατευθυνθούν σε μεγάλο βαθμό σε επιχειρήσεις που δεν τα έχουν ανάγκη ώστε να τα ξοδέψουν άμεσα και να τονώσουν έτσι την ανάπτυξη.

Αυτό σημαίνει ότι το ΑΕΠ μπορεί να κλείσει φέτος στα 175 δισ. ευρώ, ενώ οι αρχικές προσδοκίες ήταν για 193 δισ. ευρώ, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για απώλειες εσόδων και δημοσιονομικούς στόχους. Για φέτος, φυσικά, δεν τίθεται θέμα δημοσιονομικών στόχων, καθώς έχει αρθεί κάθε περιορισμός. Του χρόνου, όμως;

Στην κυβέρνηση, προς το παρόν αποκλείουν το ενδεχόμενο να επανέλθει ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ, αλλά πιθανολογούν ότι δεν θα ισχύσει και πάλι η ρήτρα γενικής διαφυγής, όπως φέτος. Είναι πιθανό να επιτραπεί μια απόκλιση από τον στόχο, που θα δεσμεύει μεν, αλλά δεν θα οδηγεί σε ασφυξία τη χώρα.

Πηγή: Καθημερινή

ΔΝΤ: Το ταμείο ανάκαμψης της ΕΕ να περιλαμβάνει δωρεάν επιδοτήσεις

Ένα σημαντικό μέρος του πακέτου μέτρων της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την υποστήριξη της οικονομικής ανάκαμψης από την πανδημία του κορονοϊού πρέπει να αποτελείται από δωρεάν επιδοτήσεις μάλλον, παρά από δάνεια, δήλωσε στο περιοδικό Der Spiegel η κορυφαία οικονομολόγος του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ).

«Διαφορετικά δεν θα προωθηθεί η οικονομική ανάκαμψη», φέρεται να δήλωσε σήμερα στο γερμανικό περιοδικό η Γκιτά Γκοπίνιατ.

Οι ηγέτες της ΕΕ συμφώνησαν τον Απρίλιο να δημιουργήσουν ένα έκτακτο ταμείο για να βοηθήσει την 27μελή ένωση να ανακάμψει από την πανδημία, όμως οι τελικές λεπτομέρειες δεν έχουν ακόμη συμφωνηθεί.

ΚΕΠΕ: Από 5,7% έως 7,16% η ύφεση το 2020 – Βαρίδι ο τουρισμός

Στο εύρος 5,67% με 7,16% εκτιμά την ύφεση για το 2020 το Κέντρο Προγραμματισμού και Οικονομικών Ερευνών (ΚΕΠΕ) όπως σημειώνεται στη σύνοψη του τετραμηνιαίου περιοδικού «Οικονομικές Εξελίξεις» για τον μήνα Ιούνιο από το κέντρο.

Συγκεκριμένα, σύμφωνα με την έκθεση το ΚΕΠΕ αναφέρει: «οι περισσότεροι αναλυτές προχωρούν σε επανεκτίμηση της κατάστασης προβλέποντας μικρότερη ύφεση.

Για παράδειγμα, ο ΟΟΣΑ θεωρεί ότι θα έχουμε ύφεση (μόνο) 8% το 2020 και ανάπτυξη 4,5% το 2021. Στο ΚΕΠΕ, εκτιμούμε πλέον την ύφεση στο εύρος 5,67% με 7,16%.

Το σημαντικότερο στοιχείο της αλλαγής αυτής είναι η εμπιστοσύνη και αξιοπιστία που δημιουργήθηκε στη χώρα μας από τη διαχείριση της υγειονομικής και της οικονομικής κρίσης από την ελληνική πολιτεία. Εμπιστοσύνη και αξιοπιστία ήταν τα «χαμένα» όπλα της ελληνικής οικονομικής πολιτικής για δεκαετίες.

Η επιτυχία του 10ετούς ομολόγου

Όπως αναφέρει το ΚΕΠΕ, τα πρώτα δείγματα γραφής συνηγορούν στην παραπάνω υπόθεση καθώς αντανακλώνται στην επιτυχή έξοδο της χώρας όπου δανείστηκε για 10ετές ομολόγο με επιτόκιο 1,5%.

Όπως εξηγεί το κέντρο, δεν είναι η πρώτη φορά που βγήκε η χώρα στις αγορές. «Είναι όμως η πρώτη φορά κατά την οποία το κόστος δανεισμού είναι τόσο μικρό για ένα δεκαετές ομολόγο. Τον Μάρτιο του 2019, το αντίστοιχο επιτόκιο δανεισμού ήταν 3,9%. Άρα η εμπιστοσύνη είναι το άλφα και το ωμέγα στην οικονομία. Και αυτό είναι ένα σημαντικό μήνυμα που πρέπει να το κρατήσουμε για τους επόμενους μήνες».

Οι ξένοι επενδυτές δανείζουν στις σημερινές συνθήκες την Ελλάδα με ευνοϊκό επιτόκιο, συνεχίζει το ΚΕΠΕ, και μάλιστα σε μια περίοδο γεωπολιτικών εντάσεων όπου η Ελλάδα απειλείται από την επιθετικότητα της Τουρκίας. «Απόδειξη και αυτό του πόσο σημαντικό είναι ότι η χώρα μας είναι «δεμένη» με το ευρώ».

Ωστόσο, όπως αναφέρεται, το αν η ύφεση θα είναι πιο κοντά στο -10% ή στο -4,7% εξαρτάται από εξωγενείς και ενδογενείς παράγοντες.

Ουσιαστικές σημασίες ένα φάρμακο

Η ιατρική-υγειονομική πρόοδος είναι ο πρώτος καθοριστικός παράγοντας. Όσο πιο γρήγορα βρεθεί ένα αποτελεσματικό αντιικό φάρμακο ή ακόμη καλύτερα ένα εμβόλιο απέναντι στον κορονοϊό, τόσο πιο γρήγορη θα είναι η αποκατάσταση της οικονομικής ζημιάς και μικρότερη βέβαια η ένταση της ύφεσης.

Ο δεύτερος εξωγενής παράγοντας σχετίζεται με την επιτυχία αντιμετώπισης της κρίσης στις άλλες χώρες.

Η οικονομία μας είναι μικρή και ανοικτή και δυστυχώς εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από έναν τομέα, τον τουρισμό, με προφανείς διασυνδέσεις με το εξωτερικό.

Όπως εκτιμά το ΚΕΠΕ, θα ήμασταν σε ευνοϊκότερη κατάσταση εάν είχαμε φροντίσει πριν από την έλευση του κορονοϊού, π.χ. στη διάρκεια της προηγούμενης κρίσης, να αλλάξουμε το παραγωγικό μας μοντέλο, ενισχύοντας και άλλους τομείς π.χ. αγροδιατροφικό, μεταποίηση, εκτός του τουρισμού.

Ο τριτεύς παράγοντας σχετίζεται με την ΕΕ όπου τα πράγματα δείχνουν θετικά, όπως σημειώνει το ΚΕΠΕ, και ο τέταρτος παράγοντας σχετίζεται με τη διαχείριση της οικονομικής κρίσης από την κυβέρνηση και τα μέχρι στιγμής δεδομένα είναι ενθαρρυντικά, αφού διάφοροι πρόδρομοι δείκτες δείχνουν βελτίωση μετά το ξέσπασμα της κρίσης.

Ο τουρισμός επηρεάζεται αρνητικά

Όπως σημειώνεται ο τουρισμός δέχεται ένα από τα ισχυρότερα πλήγματα από τη διεθνή εξάπλωση του κορονοϊού αλλά παράλληλα σημειώνεται: «Λεδομένου ότι ο δημόσιος τομέας καταλαμβάνει το 1/5 περίπου της ελληνικής οικονομίας σε όρους παραγωγής και απασχόλησης, η άσκηση επεκτατικής δημοσιονομικής πολιτικής, σε συνδυασμό με την ταυτόχρονη άσκηση κατάλληλων κλαδικών πολιτικών, είναι εφικτό να αντισταθμίσει σημαντικό μέρος των αρνητικών επιπτώσεων της μείωσης των διεθνών ταξιδιωτικών εισπράξεων. Κατά συνέπεια, οι εκτιμήσεις του υπουργείου Οικονομικών για ύφεση 4,7% έως 7,9% φαίνονται, με τα σημερινά δεδομένα, αρκετά βάσιμες».

Θα αυξηθούν τα μη εξυπηρετούμενα δάνεια

Με δεδομένη τη δυσχέρεια στην ιδιωτική οικονομία, σε επίπεδο οικονομικής πολιτικής ως κύριος αντισταθμιστικός παράγοντας μπορεί να αναδειχθεί η αύξηση των κρατικών δαπανών για τη στήριξη της πραγματικής οικονομίας.

Στην περίπτωση της χώρας μας, όπως αναφέρει το ΚΕΠΕ, αυτό μπορεί να σημαίνει μείωση των απαιτούμενων πρωτογενών πλεονασμάτων του Κρατικού Προϋπολογισμού για όσο διάστημα απαιτείται, προκειμένου να στηριχθεί η οικονομία υπό τις έκτακτες συνθήκες ανοικοδόμησής της.

Η σχετικά μικρή επίδραση του ύψους του δημοσίου χρέους στην αύξηση των μη εξυπηρετούμενων δανείων (ΜΕΔ) αποτελεί ένα ενθαρρυντικό μήνυμα προς τους υπεύθυνους χάραξης μιας περισσότερο παρεμβατικής πολιτικής στήριξης των επιχειρήσεων και των νοικοκυριών.

Επιπλέον, ο ρόλος του δημοσιονομικού ισοζυγίου και του ελλείμματος του Κρατικού Προϋπολογισμού σχετικά με την εξέλιξη των ΜΕΔ θα πρέπει να εκτιμηθεί σε συνδυασμό με την προσδοκώμενη θετική επίδραση των δημοσίων δαπανών στη στήριξη του εισοδήματος και του ΑΕΠ, τα οποία αποτελούν τον κύριο παράγοντα επίδρασης στα μη εξυπηρετούμενα δάνεια.

Τραπεζική ευρωστία

Από την άλλη πλευρά, η χρηματοοικονομική ευρωστία των τραπεζικών ιδρυμάτων, όπως τουλάχιστον αυτή αντανακλάται στη διατήρηση ισχυρής κεφαλαιακής επάρκειας των τραπεζών, αποτελεί τη δεύτερη σημαντική γραμμή άμυνας για την ανάσχεση νέου μη εξυπηρετούμενων δανείων όλων των κατηγοριών στο μέλλον, καθώς συμβάλλει στη διαφύλαξη της εμπιστοσύνης στο τραπεζικό σύστημα και στη χρηματοοικονομική σταθερότητα γενικότερα.

Τέλος, η επίπτωση που θα έχουν πιθανές δυσμενείς μεταβολές στις τιμές των ακινήτων στα στεγαστικά ΜΕΔ είναι αναμενόμενη αλλά μικρή, ενώ η αύξηση των παρεχόμενων κινήτρων προς τα πιστωτικά ιδρύματα για την ενίσχυση της πιστωτικής επέκτασης προς την οικονομία θα έχουν βραχυπρόθεσμα ευεργετική, αν και μικρή, επίδραση στη μείωση ή συγκράτηση της αύξησης των ΜΕΔ.

Επομένως, τον κύριο μοχλό στήριξης της οικονομίας και ανάσχεσης των ΜΕΔ πρέπει να αποτελέσει η αύξηση των κρατικών δαπανών ως βασικός στυλοβάτης του εισοδήματος σε περιόδους κρίσης, με την παράλληλη μέριμνα για διατήρηση της χρηματοοικονομικής ευρωστίας των τραπεζών ως την αναγκαία γέφυρα για την «επόμενη μέρα» της ελληνικής οικονομίας.

«Παράγω και εξάγω»

Σημαντικό χαρακτηρίζεται να μην «χαθεί» ούτε ένα ευρώ από τα χρήματα του πακέτου στήριξης της ΕΕ που αντιστοιχούν στη χώρα μας. Αυτό σημαίνει ότι ο κρατικός μηχανισμός πρέπει να είναι έτοιμος να διαχειρισθεί ένα συνολικό Recovery Plan.

Όμως δεν φτάνει η απορροφητικότητα, όπως σημειώνεται, χρειάζεται και αποτελεσματικότητα.

Το αναγκαίο Recovery Plan της χώρας πρέπει να υποστηρίξει το δόγμα που λέει: «παράγω και εξάγω».

Όπως αναφέρει το ΚΕΠΕ η κυβέρνηση έχει τη χρυσή ευκαιρία-πρόκληση να προχωρήσει στον μετασχηματισμό του παραγωγικού μοντέλου της χώρας ενισχύοντας τον πρωτογενή και δευτερογενή τομέα.

Να αναδείξει την τοπική παραγωγή, ώστε να περιορίσουμε την εξάρτησή μας από άλλες χώρες και ειδικά από αυτές που είναι μακριά από το γεωγραφικό μήκος και πλάτος στον οποίο βρισκόμαστε. Και αυτό μπορεί να γίνει τονώνοντας τον πρωτογενή τομέα με νέες τεχνολογίες και ιδέες.

Έπειτα, να ριζώσουμε το βάρος μας στη μεταποίηση, που μπορεί να παίξει τον ρόλο του πολλαπλασιαστή της αξίας της παραγωγής μας.

«Η ελληνική παραγωγή με όλες τις εκφάνσεις της θα μπορούσε να αποτελεί τον εναλλακτικό προμηθευτή σε ένα μοντέλο αγοράς που πλέον αλλάζει από την ταχύτητα παράδοσης στην ασφαλή παράδοση».

Για να το πετύχουμε αυτό όμως πρέπει να δούμε καιρικά ζητήματα, όπως τα ενεργειακά ή/και τα εργασιακά (π.χ. ασφαλιστικές κρατήσεις) κόστη.

Θέματα που συζητάμε εδώ και χρόνια, που έχουν να κάνουν με την ανταγωνιστικότητα της χώρας και που μια εθνική στρατηγική για την επίλυσή τους μόνο όφελος μπορεί να φέρει στη χώρα» καταλήγει το σχετικό κείμενο που υπογράφει ο Πρόεδρος του Δ.Σ. και επιστημονικός διευθυντής του ΚΕΠΕ καθηγητής Παναγιώτης Λιαργκόβας.

Πηγή: ΑΜΠΕ